

Nr. 16 – 2. september 2014

Tidsskr Nor Legeforen 2014; 134:1582 – 4

doi: 10.4045/tidsskr.14.0142

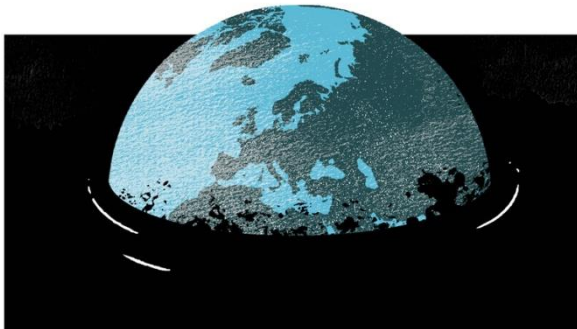
Gunnar Kvåle

Kronikk

Klimakamp er helsearbeid

G Kvåle

Fortsatt mangler effektive tiltak som kan hindre klimaendringer med meget alvorlige konsekvenser for liv og helse. Forebyggende tiltak vil kreve en snuoperasjon i samfunnsutvikling og livsstil slik at forbruk av fossilt brennstoff raskt reduseres. Helsearbeidere har et særlig ansvar for å bidra til dette.

Illustrasjon © Superpop

Ifølge FN's klimapanel's femte rapport, publisert i september 2013, peker dagens utvikling mot en global oppvarming som langt overskrider 2 °C. Dette vil få meget alvorlige følger for helse og miljø (1). USA opplevde i fjor den verste tørkesommeren i manns minne. Sommeren 2012 – 13 i Australia var den varmeste registrert siden målingene startet (2). Tyfonen som traff Filippinene i november 2013 er den sterkeste stormen som er registrert over land noensinne (3).

Tørke og hungersnød

Klimaendringene er beskrevet som den største trusselen mot global helse i vårt hundreår (4). Klimamodeller viser at ved slutten av hundreåret kan vi forvente alvorlig tørke i Sør-Europa og store deler av Afrika, Midtøsten, Sentral- og Sørøst-Asia og Australia samt Nord- og Sør-Amerika (5). Samtidig er det beregnet at temperaturøkningen blir så stor at langt de fleste somrer ved slutten av hundreåret vil være varmere enn den varmeste sommeren i årene 1900 – 2006 (6).

Allerede nå rammes nesten en milliard mennesker av alvorlig sult hvert år (7). Med økende tørke og avlingssvikt vil det bli svært mye vanskeligere å mette verdens befolkning, som er forventet å stige til 9 – 10 milliarder innen 2050. I 2008 opplevde vi at fattige grupper i mange land, blant annet på Haiti, i Egypt og Bangladesh, tok til gatene i opprør mot svikt i mattilførsel og økende matvarepriser (8).

Klimaflyktninger

Tørke, flom og havstigning fører til at stadig større områder blir ubeboelige. Økende smelting av innlandsis på Grønland og i Antarktis og varmere hav kan gi en gjennomsnittlig havstigning på over en halv meter i løpet av vårt hundreår (1), over tid atskillig mer. Lavtliggende øyer og kystnære områder blir i økende grad utsatt for flom og satt under vann. Ved en havstigning på 40 cm er det beregnet at antall flomutsatte i Sør- og Øst-Asia vil øke til 94 millioner (9). Innen 2050 kan vi få 150 millioner klimaflyktninger (10). En migrasjon av denne størrelsesorden vil medføre helseproblemer som forsterkes av en allerede sviktende matsikkerhet og vansker med tilgang på ferskvann. Dette vil kunne øke konfliktnivået og bidra til sosial uro og væpnet opprør.

Ekstrem hete er i seg selv et stort helseproblem. Hetebølgen over Europa i 2003 bidro til rundt 70 000 flere dødsfall enn i en normalsommer (11). Den ekstremt varme sommeren i Russland i 2010 medvirket til over 50 000 dødsfall på grunn av hete og «smog» (12).

Hva må til for å begrense klimaskadene?

Siden FNs klimamøte i København i 2009 har det vært internasjonal enighet om at den globale temperaturøkningen må begrenses til maksimum to grader over førindustrielt nivå. Det er avgjørende viktig å unngå større økning (13). Selv to grader vil gi meget alvorlige skader. Dette betyr at utslippene fra 2015 må reduseres med over 5 % per år (14). Utslippene globalt har de siste årene økt med 2 – 3 % i året (15). For å ha en rimelig sjanse til å begrense temperaturstigningen til maksimum to grader, må om lag 80 % av verdens kjente kilder til fossilt brennstoff som fossilindustrien planlegger å utvinne, forbli uutnyttet (16).

Det er fortsatt mulig, men meget krevende, å begrense den globale oppvarmingen til mindre enn 2 °C (17). Fossilbasert forbruksvekst må snus til en klimanøytral bærekraftig utvikling i alle deler av verden. Jo lenger nødvendige kutt i utslippene utsettes, desto vanskeligere blir det og desto mer alvorlige blir konsekvensene for helse, miljø og økonomi. Parallelt med en rask reduksjon i produksjon og bruk av kull, olje og gass er en gigantisk satsing på energisparing og produksjon av fornybar energi (sol, vann og vind) nødvendig. For å fremme overgangen til fornybarsamfunnet, må store subsidier som fossilindustrien i dag nyter godt av, snarest fases ut, og subsidier til fornybar energi trappes opp.

Ny strategi nødvendig

De internasjonale klimakonferansene i regi av FN har vist at en global avtale om utslippskutt som monner er vanskelig å få på plass. Om en klimaavtale skulle bli vedtatt i 2015, slik målsetningen er, skal den etter planen tre i kraft først fra 2020. Om vi ikke oppnår kutt i de globale utslipp før dette, vil målet om å begrense oppvarmingen til maksimum 2 °C vanskelig kunne nås.

En ny og mer ambisiøs strategi er derfor nødvendig. Vi vet at det meste av våre fossile reserver ikke kan utvinnes. En logisk konsekvens vil da være å innføre begrensninger i selskapers rett til utvinning og en global avgift på utvinning som er så høy at den fører til at energi fra fornybare kilder vil bli foretrukket. Den anerkjente

klimateforskeren James Hansen har foreslått et system for en gradvis økende avgift som innkreves fra produsenter og importører av fossilt brennstoff (18) og der overskuddet tilbakebetales befolkningen. Ordningen er innført med godt resultat i Britisk Columbia i Canada (19).

Faksimile fra BMJs aprilnummer som omhandler klimaendringer

Powerpoint

Bill McKibben, vinner av Sofieprisen i 2013, har påpekt at vi har en økonomisk «fossilboble» fordi rundt 80 % av fossile reserver som industrien har kartlagt og regnet inn i sin aksjeverdi, må bli værende i grunnen for å kunne unngå meget alvorlige klimaskader (16). McKibben har startet en «fossilfri kampanje» som peker på at det ikke bare er etisk problematisk, men også økonomisk risikabelt å investere i kull, olje og gass. Mange investorer, også i Norge, har besluttet å trekke ut sine investeringer fra fossil industri. I en tale til World Economic Forum i januar 2014 anbefalte også direktøren i Verdensbanken at både offentlige og private investorer bør vurdere å trekke ut investeringer fra både kull, olje og gass (20).

Hva kan Norge gjøre?

Som et rikt oljeproduserende land med god tilgang til fornybar energi er Norge i en unik posisjon til å gå i front mot et nødvendig skifte fra et samfunn basert på fossil energi til et bærekraftig fornybarsamfunn.

Erna Solberg burde lære av Tysklands «Energiewende» som har som mål å redusere klimagassutslippene med 80–95 % innen 2050 ved hjelp av målrettet satsing på energisparing og fornybar energi (21). Fra 1999 har dette resultert i en mer enn firedobling av fornybarandelen i energiproduksjonen.

Fossilindustrien motarbeider nødvendig endring ved fortsatt å satse på uforsvarlig høy utvinning og bruk av fossilt brennstoff. Statoil er intet unntak. I rapporten *Energy Perspectives – 2013* beskrives markedsutsiktene for fossile brennstoff basert på at vi skal få en vekst i utslipp som først avtar vesentlig etter 2040 (22). Statoil nevner ikke at dette vil gi en global temperaturøkning på 3–4 °C med en global klimakrise som resultat.

Helseprofesjonenes rolle

Det er primært et politisk ansvar å snu utviklingen, men ledende intellektuelle innen kultur og åndsliv, religiøse grupperinger og akademikere fra ulike fagområder har et stort ansvar for å bidra til dette.

Leger og andre helsearbeidere med ansvar for å forebygge helseskade har en spesielt viktig rolle å spille. Som Richard Horton og medarbeidere nylig skrev i en leder i Lancet: «We need a new vision of cooperative and democratic action at all levels of society and a new principle of planetism and wellbeing for every person on this Earth»... «The voice of public health and medicine as the independent conscience of planetary health has a special part to play in achieving this vision» (23). Også BMJ tar saken opp på lederplass: «This is an emergency. Immediate and transformative action is needed at every level: individual, local, and national; personal, political, and financial» (24). På samme måten som i kampen mot tobakkskader bør helseprofesjonene være i fremste rekke i kampen for nødvendig forebygging av helseskader som skyldes klimaendringer. Slik er vi med på å skape en folkebevegelse som grunnlag for politisk støtte til nødvendig satsing på omlegging til fornybarsamfunnet.

Et moralsk spørsmål

Klimaendringene representerer en av de største moralske utfordringene verden noen gang har stått overfor. I motsetning til tobakksrøyking rammer overforbruk av fossile brennstoff primært andre som ikke har skyld i situasjonen rike land har ført verden ut i. Om vi mislykkes med en rask og betydelig reduksjon av fossilbasert forbruk, vil skadene bli atskillig mer alvorlige enn hva tobakksrøyking gjennom tidene har forårsaket.

Vi har både som enkeltpersoner og samfunn et etisk ansvar for å redusere klimagassutslippene, ut fra det enkle moralske prinsipp om ikke å skade andre.

På Kirkens hjemmeside står det blant annet: «Når vi skal velge en bærekraftig utviklingsvei fremover, må vi handle slik at andre kan handle på samme måte som oss. Ellers har vi ikke vist at vi forstår klimaspørsmålets moralske karakter» (25).

Dette er et krevende utsagn. Arbeid for en klimavennlig samfunnsutvikling og individuelle tiltak må gå hånd i hånd. Stadig flere grupper av engasjerte enkeltindivider arbeider for snuoperasjonen som er nødvendig, både i Norge og internasjonalt (26).

Litteratur

1. Intergovernmental Panel on Climate Change. Summary for policymakers. I: Stocker TF, Qin D, Plattner G-K et al, red. Climate change 2013: The physical science basis. Cambridge: Cambridge University Press, 2013.
2. Australian Government Bureau of Meteorology. www.bom.gov.au/climate/updates/summer-heatwave-2013.shtml (10.4.2014).
3. Fischetti M. Was Typhoon Haiyan a record storm? Scientific American 12.11.2013. <http://blogs.scientificamerican.com/observations/2013/11/12/was-typhoon-haiyan-a-record-storm/> (10.4.2014).
4. Costello A, Abbas M, Allen A et al. Managing the health effects of climate change. Lancet 2009; 373: 1693-733. [PubMed] [CrossRef]
5. Day A. Drought under global warming: A review. Wiley Interdisciplinary Reviews. Climate Change 2011; 2:

- 45-65. <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/wcc.81/abstract> (10.4.2014).
6. Battisti DS, Naylor RL. Historical warnings of future food insecurity with unprecedented seasonal heat. *Science* 2009; 323: 240-4. [[PubMed](#)] [[CrossRef](#)]
 7. Food and Agriculture Organization of the United Nations. The state of food insecurity in the world. Roma: Food and Agriculture Organization of the United Nations, 2012.
 8. Riots, instability spread as food prices skyrocket. *CNN* 14.4.2008.
<http://edition.cnn.com/2008/WORLD/americas/04/14/world.food.crisis/> (10.4.2014).
 9. Cruz RV, Harasawa H, Lal S et al. Asia. I: Parry ML, Canziani OF, Palutikof JP et al, red. *Climate change: Impacts, adaptation and vulnerability*. Cambridge: Cambridge University Press, 2007: 484.
 10. World Watch Institute. Climate refugees. A human cost of global warming. World Watch Institute, 2014.
www.worldwatch.org/climate-refugees-human-cost-global-warming (10.4.2014).
 11. Robine J-M, Cheung SLK, Le Roy S et al. Death toll exceeded 70,000 in Europe during the summer of 2003. *Comptes Rendus Biologies* 2008; 331: 171–8.
www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1631069107003770 (10.4.2014).
 12. Parry W. Recent heat waves likely warmest since 1500 in Europe. *LiveScience* 17.3.2011.
www.livescience.com/13296-european-russia-heat-waves-climate-change.html (10.4.2014).
 13. World Bank. Turn down the heat. Why a 4 degrees C warmer world must be avoided. Washington: The World Bank, 2013.
 14. German advisory panel on climate change (WBGU). Solving the climate dilemma. The budget approach
www.mng.org.uk/gh/private/wbgu_sn2009_en.pdf (10.4.2014).
 15. 2013 Global Carbon Project. <http://cdiac.ornl.gov/GCP/carbonbudget/2013/> (8.4.2014).
 16. McKibben B. Global warming's terrifying new math. *Rolling stones* 19.7.2012.
www.rollingstone.com/politics/news/global-warmings-terrifying-new-math-20120719 (10.4.2014).
 17. International Energy Agency. Redrawing the energy-climate map. Paris: International Energy Agency, 2013.
 18. Wikipedia. Fee and dividend. http://en.wikipedia.org/wiki/Fee_and_dividend (11.4.2014).
 19. Elgie S, McClay J. Policy Commentary/Commentaire BC's Carbon Tax Shift Is Working Well after Four Years (Attention Ottawa). *Can Public Policy* 2013; 39: 1-10. [[CrossRef](#)]
 20. World Bank chief backs fossil fuel divestment drive. *RTTC* 27.1.2014. www.rtcc.org/2014/01/27/world-bank-chief-backs-fossil-fuel-divestment-drive/ (11.4.2014).
 21. Wikipedia. Energy transition in Germany. http://en.wikipedia.org/wiki/Energy_transition_in_Germany (10.4.2014).

22. Statoil. Energy perspectives. Long-term macro and market outlook. Oslo: Statoil, 2013.

23. Horton R, Beaglehole R, Bonita R et al. From public to planetary health: a manifesto. Lancet 2014; 383: 847.
[PubMed] [CrossRef]

24. McCoy D, Montgomery H, Arulkumaran S et al. Climate change and human survival. BMJ 2014; 348: g2351.
[PubMed] [CrossRef]

25. Den norske kirke. Økende miljøengasjement. www.kirken.no/?event=doLink&famID=12007 (11.4.2014).

26. Klimavalg 2013. Ny klimaallianse på veg. <http://klimavalg2013.no/> (11.4.2014).

Mottatt 4.2. 2014, første revisjon innsendt 11.4. 2014, godkjent 14.5. 2014. Redaktør: Kari Tveito.

- [Post to Facebook](#)

35

35

35

35

35

35

35

35

35

- [Post to Twitter](#)

8

8

8

8

8

8

8

8

8

- [Post to Google+](#)
- [Send via Shareaholic Mail](#)
- [Post to Delicious](#)
- [Add to LinkedIn](#)

Kommentarer

Nedenfor er det kommentarer som er godkjent av redaksjonen

RE: Klimakamp er helsearbeid

19.09.2014

Kvåle svarer:

Jeg takker Kalchenko og Fadnes for en viktig kommentar til artikkelen «Klimakamp er helsearbeid» (1). Som det påpekes, kan leger gjennom kostholdsråd til pasienter og befolkningen generelt bidra både til bedre helse og til reduserte klimagassutslipp. I tillegg mener jeg det bør legges opp til en prispolitikk som avgiftsbelegger kjøtt og annet helse- og klimaskadelig kosthold, slik at et kjøttbasert kosthold blir dyrere og frukt, grønnsaker og annet plantebasert kosthold relativt billigere.

Regjeringen nedsatte i august en grønn skattekommisjon som skal vurdere hvordan en grønn skatteomlegging kan bidra til bedre ressursutnyttelse og til å oppfylle målene i klimaforliket (2). I denne sammenheng bør avgifter på klimaskadelig kosthold og landbruksproduksjon samordnes med avgifter som fremmer helse. Kostvaner er vanskelig å vende. Det er derfor nødvendig at prisforskjellene mellom klima- og helsemessig gunstig kosthold og alternativet blir så store at dette virker til en rask omlegging. Dette må komme i tillegg til folkeopplysning som begrunner hvorfor en slik omlegging er nødvendig.

Regjeringens målsetting er å kutte 8 millioner tonn CO2 innen 2020 (3). Målet blir ikke annet enn et fromt ønske så lenge ikke Erna Solberg og andre regjeringskolleger satser på en klimavennlig politikk i alle sektorer. Regjeringen legger tvert imot opp til et mer energi-intensivt landbruk, en veisatsing som forutsetter massiv økning i biltrafikken, og utbygning av Gardermoen og Flesland, som forutsetter sterk økning i flytrafikken. Det er ikke engang regnet på hvilket klimafotavtrykk disse satsingene vil medføre, mens det regnes i detalj på klimafotavtrykket for utbygging av tog og andre miljøvennlige tiltak.

En klimalov etter mønster fra Storbritannia kunne fått stor betydning som en ramme for en helhetlig klimapolitikk (4). Men selv om fem partier på Stortinget går inn for dette, har ikke Høyre-Frp-regjeringen så langt vist vilje til annet enn å utrede hensiktsmessigheten av en slik lov (5). Dette er symptomatisk for norsk klimapolitikk. Politikerne sier at det haster med å redusere klimagassutslippene, men Regjeringen fører i praksis en «business as usual»-politikk som ikke vil føre til nødvendig nedgang.

Litteratur

1. Kvåle G. Klimakamp er helsearbeid. Tidsskr Nor Legeforen 2014; 134:1582 - 4
2. Finansdepartementet. Ny grønn skattekommisjon. Pressemelding 27.06.14.
www.regjeringen.no/nb/dep/fin/presstesenter/pressemeldinger/2014/Ny-gronn-skattekommisjon.html?id=764700
(18.9.14)
3. Miljødirektoratet. Faglig grunnlag for videreutvikling av den nasjonale og internasjonale klimapolitikken. Klimatiltak mot 2020 og plan for videre arbeid. Rapport M133, Miljødirektoratet 2014.
4. World Wildlife Fund (WWF) -Norge. En norsk klimalov, WWF-Norge, 2011
5. Halsør M, Aune Nilsen A. Fem partier krever egen klimalov. Nr 08.04.2014. www.nrk.no/norge/fem-partier-krrever-klimalov-1.11657664 (19.9.14)

Professor emeritus [Gunnar Kvåle](#)

Senter for internasjonal helse, Universitetet i Bergen

Oppgitte interessekonflikter:

Ingen

RE: Klimakamp er helsearbeid

7.09.2014

I en kronikk i Tidsskriftet nr 16/2014 skriver professor emeritus Gunnar Kvåle at leger har ansvar for å bidra til å hindre klimaendringer med meget alvorlige konsekvenser for liv og helse (1). Han nevner energisparing og overgang fra fossilt brennstoff til mer bærekraftige energiformer som viktige tiltak.

Dette er gode poenger, og noen av de viktige politiske grepene som er nødvendig. Hver og en av oss kan imidlertid også gjøre en viktig innsats - både gjennom vår yrkesutøvelse som leger og egen livsstil. Ved å dreie i retning av et mer plantebasert kosthold, med redusert inntak av kjøtt og animalske produkter, kan vi bidra til betydelig reduksjon i klimagassutslipp og i tillegg spare energi, vann- og matressurser. Slike kostendringer kan samtidig forebygge en stor andel av livsstilssykdommene og tidlige dødsfall.

I følge FNs klimapanel står produksjon av kjøtt og andre matvarer fra dyreriket for hele 18 % av verdens klimagassutslipp (2). Produksjon av kraftfôr til husdyr legger beslag på en stor andel av verdens mest knappe ressurs – rent vann, samt næringsrike matvarer som soya, korn og mais (3, 4). For å produsere ett kilo kjøtt bruker norsk industrilandbruk en stor mengde importert kraftfôr som kunne blitt brukt som mat både i Norge og i andre land - i tillegg til at mange områder som kunne blitt brukt til annen matproduksjon blir brukt til beitemark.

Kan vi mennesker leve av et plantebasert kosthold? Helsemyndigheter og de fleste forskere over hele verden har for lengst anerkjent at et kosthold bestående utelukkende av plantebasert (vegansk) kost beriket med vitamin B12 er fullverdig og innebærer en rekke helsefordeler (5).

Amerikansk forening for ernæringsfysiologer, Academy of Nutrition and Dietetics, har for eksempel uttalt: "It is the position of the American Dietetic Association that appropriately planned vegetarian diets, including total vegetarian or vegan diets, are healthful, nutritionally adequate, and may provide health benefits in the prevention and treatment of certain diseases. Well-planned vegetarian diets are appropriate for individuals during all stages of the life cycle, including pregnancy, lactation, infancy, childhood, and adolescence, and for athletes." (5).

Kostrådene utgitt av Nasjonalt råd for ernæring i 2011 anbefaler, i kostråd nummer én, et kosthold som hovedsakelig er plantebasert (6). De nyeste nordiske næringsstoffanbefalingene, NNR 2012, sier at et plantebasert kosthold er assosiert med lavere risiko for flere sykdommer (7). Forskning har vist at vegetarianere har lavere risiko for å dø av hjerteinfarkt, lavere risiko for diabetes, fedme og visse typer kreft. Vegetarianere har i gjennomsnitt lavere blodtrykk, vekt og kolesterolverdier (5, 6). Ved diabetes type to anbefaler Helsedirektoratet at grønnsaker og belgvekster bør ha en sentral plass i kosten (8). Også Landsforeningen for hjerte- og lungesyke (9) og American College of Cardiology anbefaler et hovedsakelig plantebasert kosthold (10).

Vi som leger har et ansvar for å opplyse pasienter og befolkningen generelt om at et riktig sammensatt plantebasert kosthold er fullverdig og innebærer store helsefordeler.

Litteratur

- 1) Kvåle G. Klimakamp er helsearbeid. Tidsskr Nor Legeforen 2014; 134:1582 – 4
 - 2) FAO. 2006. Livestock's long shadow. www.fao.org/docrep/010/a0701e/a0701e00.HTM (1.9.14)
 - 3) Miljødirektoratet. M89: Forslag til handlingsplan for norske utslipp av kortlevde klimadrivere. 2013.
 - 4) Mekonnen M M, Hoekstra A Y. The green blue and grey water footprint of farm animals and animal products. Vol 1. Main Report. Value of water. Research report series No. 48. UNESCO IHE Institute for water education. 2010.
 - 5) Craig WJ, Mangels AR. Position of the American Dietetic Association: vegetarian diets. J Am Diet Assoc 2009, 109(7):1266-1282.
 - 6) Nasjonalt råd for ernæring. Kostråd for å fremme folkehelsen og forebygge kroniske sykdommer, 2011. <http://helsedirektoratet.no/publikasjoner/kostrad-for-a-fremme-folkehelsen-og-forebygge-kroniske-sykdommer/Publikasjoner/kostrad-for-a-fremme-folkehelsen-2011.pdf> (1.9.14)
 - 7) Nordisk ministerråd, NNR-2012. Nordiske næringsstoffsanbefalinger, www.norden.org/sv/tema/nordic-nutrition-recommendation/ (1.9.14)
 - 8) Helsedirektoratet. Behandling av diabetes. <http://helsenorge.no/Sykdomogbehandling/Sider/diabeteskosthold/Vekt.aspx> (1.9.14)
 - 9) LHL. Spør eksperten. Plantebasert kosthold. www.lhl.no/spor-eksperten/sporsmal/Plantebasert-kosthold/ (1.9.14)
 - 10) William K A. Vegan diet, healthy heart? American College of Cardiology in Touch Blog. http://blog.cardiosource.org/post/vegan-diet-healthy-heart/?WT.mc_id=cvnewsdig (1.9.14)
- Lege og Medlem i foreningen HePla - Helsepersonell for plantebasert kosthold [Tetyana Kalchenko](#)

Medforfattere:

Lars Thore Fadnes

Oppgitte interessekonflikter:

Ingen

Kommenter denne artikkelen

I dette feltet kan du skrive inn kommentarer til det faglige eller meningsbærende innholdet i artikkelen. Innlegg kan være på maksimalt 450 ord. Innlegg leses, redigeres og godkjennes av redaksjonen. Du vil bli kontaktet for å godkjenne redaksjonelle endringer før publisering. Publisering på nett skjer fortløpende.

Et utvalg av innleggene publiseres også i papirutgaven i spalten "Brev til redaktøren". Før du skriver må du lese, og krysse av for at du aksepterer [retningslinjene for Kommentarer til artikler/Brev til redaktøren](#).

Jeg har lest [retningslinjene for bruk av rask respons](#).

Fornavn	Etternavn		
Fødselsår			
Stilling	E-post		
Arbeidssted			
	Interessekonflikter		Kommentar
Mødforfatter(e)			

Kommenter

Siste kommenterte artikler

RE: Klimakamp er helsearbeid

Kvåle svarer: Jeg takker Kalchenko og Fadnes for en viktig kommentar til artikkelen «Klimakamp er

[Les hele artikkelen](#)

RE: Affeksjon for affeksjon

I Språkspalten i Tidsskriftet nr 16/2014 kritiserer Kashif Faiz bruken av begrepene «affisere» og «a

[Les hele artikkelen](#)

Mest kommenterte artikkel

RE: Jakten på det utenomjordiske

Til evalueringen av pandemien hører en evaluering av hvorfor norske helsemyndigheter gjorde motsatte

14

[Les hele artikkelen](#)

Blogg

Siste blogg

Slanket, født og klar til fotoshoot

[Slanking og kroppspress har nådd helt til livmoren. Ikke engang det lille ufødte barnet slipper visst unna lenger. Det har i det siste stått en del om treningspress og fokus på minst mulig vektøkning i](#)

svangerskapet. En av de nye trendene blant en del vordende mødre er å gå minst mulig opp i vekt under [...]

24.08.2014

[Mer »](#)

Podkast

Siste podkast

Medisinstudiet - et strev

Ferske medisinstudenter kan vente seg både teoretisk strev, ujevn selvtillit og en risiko for at pasientkontakten drukner i selvopptatthet. Medisinstudiet har forbedringspotensial.

19.08.2014

[Mer »](#)

Web-tv

Siste web-tv

Små barn bør ikke få efedrin

[Twitter](#)

[Kunnskapsprøver](#)

[Facebook](#)

[English](#)

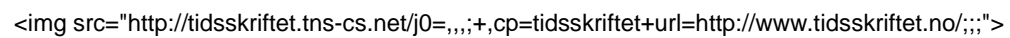
Tidsskrift for Den norske legeforening, Postboks 1152 Sentrum, 0107 OSLO

Telefon: 23 10 90 00 • Telefaks 23 10 90 90 • E-post: tidsskriftet@legeforeningen.no

Redaktør Charlotte Haug: • Tidsskriftet redigeres etter [redaktørplakaten](#)

[Redaksjonen](#) • [Om nettsidene](#) • [RSS](#) • [Mobil](#)

[Om Tidsskriftet](#)[Nyhetsbrev](#)[Kontakt](#)[Presseinformasjon](#)[Annonsering](#)[Nyheter for pasienter](#)[Tidsskriftets iPad-app](#)

Vårt nettsted bruker cookies. Fortsett å bruke nettstedet som normalt om du godtar dette.

Les mer om vår bruk av cookies [her](#).

[Lukk](#)